

Sygn. akt XVII AmC 1453/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2011r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Witkowska

Protokolant: asystent sędziego Joanna Pączkowska

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2011r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w P.

przeciwko (...)z siedzibą w K.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje stosowania przez (...) z siedzibą w K. w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o następującej treści:

1. „Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów przez okres, jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności rachunku”.
2. „Bank zastrzega sobie możliwość zmiany wysokości stawek pobieranych prowizji i opłat w trakcie trwania Umowy”.
3. „Zmiana wysokości stawek prowizji i opłat przez Bank nie stanowi zmiany warunków Umowy.”
4. „Bank nie odpowiada za: 1) wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku, (...).”

II. Zasądza od (...) z siedzibą w K. na rzecz (...) z siedzibą w P. kwotę 1.440 zł (tysiąc czterysta czterdzieści złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Poleca pobranie Kasie Sądu Okręgowego w Warszawie od (...) z siedzibą w K. kwotę 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem opłaty stałej od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy prawa.

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt (...) z siedzibą w K..

Sygn. akt XVII AmC 1453/10

UZASADNIENIE

W dniu 14 maja 2010 roku powód - (...) z siedzibą w P. wniósł cztery pozwy przeciwko pozwanemu – (...)z siedzibą w K., w których domagał się uznania za niedozwolone postanowień zawartych w stosowanym przez niego wzorcu umownym o nazwie „Regulamin świadczenia usługi bankowości internetowej (...) 24 dla posiadaczy rachunków bankowych w (...)” o treści:

1. „Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów przez okres, jakiego wymaga usunięcie

przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności rachunku”.

2. „Bank zastrzega sobie możliwość zmiany wysokości stawek pobieranych prowizji i opłat w trakcie trwania Umowy”.

3. „Zmiana wysokości stawek prowizji i opłat przez Bank nie stanowi zmiany warunków Umowy.”

4. „Bank nie odpowiada za: 1) wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku, (...).”

Powód wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Swoje roszczenie powód oparł na fakcie, że pozwany jako spółdzielnia prowadzi działalność bankową, w ramach której posługuje się przygotowanym przez siebie regulaminem. Jako dowód powód załączył do pozwu przedmiotowy „Regulamin świadczenia usługi bankowości internetowej (...) 24 dla posiadaczy rachunków bankowych w (...)”.

W ocenie powoda wskazane postanowienia stanowią niedozwolone klauzule abuzywne, natomiast wzorzec umowy stosowany przez pozwanego jest rażąco sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza uzasadnione interesy konsumentów.

Powód wywiódł, że pierwsza zakwestionowana klauzula powinna zostać uznana za niedozwoloną, gdyż w sposób sprzeczny z prawem przewiduje zbyt daleko idące wyłączenie odpowiedzialności banku wobec konsumentów. Przy czym powód wskazał, iż podobne klauzule są już wpisane do rejestru UOKIK, w tym klauzula wpisana pod numerem (...).

Jeśli chodzi o drugie postanowienie powód wskazał, iż przewiduje uprawnienie dla banku do wprowadzania jednostronnie wszelkich zmian do wysokości swojego wynagrodzenia, bez podania jakichkolwiek ważnych przyczyn do wprowadzenia takich zmian. W efekcie klient nigdy nie wie czy i kiedy bank podniesie ceny usług.

Co do trzeciej klauzuli powód oprócz tego, że wskazał na sprzeczne z prawem uprawnienie dla banku do wprowadzania jednostronnie wszelkich zmian do wysokości swojego wynagrodzenia, argumentował, że bank przewiduje to uprawnienie bez wprowadzenia okresu wypowiedzenia, uprzedzenia oraz możliwości rezygnacji klientów z wyższych cen banku. Jak podniósł takie klauzule są już wpisane do rejestru UOKIK i podał numer wpisu (...).

Odnośnie czwartej klauzuli powód zaznaczył, że w sposób sprzeczny z prawem cywilnym oraz prawem bankowym przewiduje zbyt daleko idące wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej banku wobec konsumentów, przy czym taka klauzula została już wpisana do rejestru UOKIK pod numerem (...).

Pozwany w odpowiedziach na pozwy wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o połączenie spraw m.in. o sygn. XVII AmC 1453/10, XVII AmC 1454/10, XVII AmC 1455/10 na podstawie art. 219 kpc.

Pozwany podniósł, że tylko wtedy można stwierdzić, że dana klauzula jest abuzywna, gdy narusza jednocześnie obydwie przesłanki z art. 385¹ kc w postaci sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta. Jednocześnie wskazał, że nie można stwierdzić in abstracto, czy dana klauzula umowna jest abuzywna, czy też nie, albowiem trzeba ją oceniać na podstawie konkretnych okoliczności danego wypadku.

Pozwany podkreślił, że w orzecznictwie za rażące naruszenie interesów konsumentów przyjmuje się sytuację, w której w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron poprzez wykorzystanie przez jedną ze stron swojej przewagi przy układaniu wzorca umowy, przy czym „rażące” oznacza znaczne odchylenie przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. W związku z powyższym, zdaniem pozwanego powód zarzucając

pozwanemu naruszenie dobrych obyczajów oraz ich rażące naruszenie powinien wykazać, że (...) faktycznie dopuszcza się takich praktyk.

Odnosząc się do zarzutów stawianych przez powoda co do zakwestionowanych klauzul pozwany podkreślił, iż Regulamin, w którym umieszczone były zaskarżone klauzule dotyczy świadczenia usług bankowych w zakresie elektronicznego instrumentu płatniczego - internetowej obsługi rachunków dla Klientów Banku (...). Zaznaczył wobec tego, iż zasady korzystania z usługi podlegają regulacjom ustawy z dnia 12 września 2002r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U.2002.169.1385 ze zm.). Jak podał pozwany, na mocy niniejszego Regulaminu klient banku otrzymuje dostęp do rachunku bankowego za pośrednictwem internetu. Wywiódł z tego co do pierwszej i czwartej klauzuli, iż na prawidłowość i terminowość czynności zleczanych za pośrednictwem usługi wpływa nie tylko sam bank, ale także dostawca internetu, energii elektrycznej, za pośrednictwem którego sam klient uzyskuje dostęp do rachunku, nadto, jak stwierdził wpływa na to również jakość sprzętu z jakiego korzysta. Pozwany zaznaczył, że na te okoliczności bank udostępniając usługę nie ma w żadnym zakresie wpływu.

Jeśli chodzi o pierwszą i czwartą klauzulę pozwany zauważył, iż zgodnie z art. 31 pkt 3 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych bank, świadcząc usługi na podstawie umowy o usługi bankowości elektronicznej, obowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o odmowie lub braku możliwości wykonania zleconej operacji z przyczyn niezależnych od banku. Zdaniem pozwanego stwierdzenie zatem, że bank nie ponosi odpowiedzialności za niezależne od niego okoliczności, oddaje jedynie istniejący stan prawny, skoro bowiem bank i tak odpowiedzialności by nie ponosił, z uwagi na treść powyższego przepisu. W tym miejscu co do pierwszego postanowienia pozwany dodatkowo podniósł, iż obowiązek zapewnienia szczególnych środków ochrony, w tym niezwłocznego reagowania na wszelkie stwierdzone nieprawidłowości nakładają przepisy Prawa bankowego, a zgodnie z art. 50 ust. 2 PrBank bank dokłada szczególnej staranności w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przechowywanych środków pieniężnych. W dalszym ciągu co do obydwu klauzul pozwany zauważył, iż stanowią one jedynie przypomnienie i zwrócenie uwagi na okoliczność, że za okoliczności niezależne od banku, nie ponosi on odpowiedzialności, tudzież że dopuszczalne jest ograniczenie dostępu do rachunku z powodu okoliczności niezależnych od banku, jednakże jak podał nie może to być w żadnym razie rozumiane jako oświadczenie woli zmierzające do wyłączenia, ograniczenia odpowiedzialności. Według pozwanego przyjąć zatem należy, iż ustawodawca uznał za rzecz oczywistą, że pojęcie „przyczyn niezależnych od banku” jest na tyle jednoznaczne i zrozumiałe dla przeciętnego odbiorcy i w powszechnym obrocie, iż nie wymaga definiowania. Odnośnie czwartej klauzuli pozwany podniósł, iż czynienie zatem bankowi zarzutu z tego, że doprecyzował przez co należy rozumieć wskazane w przepisie niezależne od banku okoliczności tj. wady transmisji danych w żadnej mierze nie mogą być traktowane jako próba uregulowania wzajemnych stosunków stron w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i prowadzący do rażącego naruszenia praw korzystającego z usługi, natomiast odnośnie pierwszej klauzuli wskazał, że czynienie bankowi zarzutu z tego, że nie zdefiniował pojęcia przyczyn niezależnych od banku jest chybione, albowiem jak podał, sam ustawodawca w powołanej ustawie zawarł normę prawną odnoszącą się do kwestii obowiązków banku, nie definiując jednocześnie pojęcia „przyczyn niezależnych od banku”. Dodatkowo co do pierwszej klauzuli pozwany stwierdził, że zakwestionowany zapis powinien być interpretowany z uwzględnieniem pozostałych zapisów regulacji, w szczególności postanowień zawartych w rozdziale dotyczącym „Zakresu odpowiedzialności”, tj. § 21 Regulaminu. Zdaniem pozwanego treść kwestionowanego postanowienia w zakresie przyczyn ograniczenia dostępu do rachunku z uwzględnieniem zapisów w § 21 nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych, zwłaszcza prowadzących do ograniczenia odpowiedzialności po stronie banku.

Jeśli chodzi o drugą i trzecią klauzulę pozwany wskazał, iż zgodnie z art. 3 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych, stosowanym odpowiednio do umów bankowości elektronicznej pomiędzy bankiem a posiadaczem zawiera się w formie pisemnej. Umowa powinna określać w szczególności rodzaj i wysokość opłat i prowizji oraz warunki ich zmian. Pozwany wyraził pogląd, iż opłaty związane z korzystaniem z usługi (...) nie są wysokie, a ich wysokość pozostaje względnie stała, klient ma ponadto możliwość zapoznania się z aktualnie obowiązującymi stawkami na podstawie Taryfy dostępnej w oddziałach banku, na stronie internetowej banku, a także w trakcie korzystania z usługi (...). Podniósł, że zmiana taryfy nie powoduje także konieczności zawierania dodatkowego aneksu

do umowy, a zatem współdziałania stron. Ponadto odnośnie trzeciego postanowienia pozwany zauważył, że zgodnie z § 31 ust. 1 Regulaminu rozwiązanie umowy przez posiadacza może nastąpić w oddziale prowadzącym rachunek bankowy w dowolnym momencie z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia. Jak podał pozwany, klient może zatem rozwiązać łączącą go z bankiem umowę niezwłocznie i bez żadnych ograniczeń w sytuacji gdy nie akceptuje stosowanych stawek opłat i prowizji.

Pozwany wskazał ponadto, iż stowarzyszenie w żaden sposób nie wykazało, iż w przypadku każdej z klauzul spełnione są przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumentów, do czego jest zobowiązane na podstawie art. 6 k.c.

Zarządzeniem z dnia 22 marca 2011r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów mając na uwadze, że wniesione przez powoda przeciw pozwanemu sprawy o sygnaturach XVII AmC 1453/10, XVII AmC 1454/10, XVII AmC 1455/10, XVII AmC 1456/10 mogły być objęte jednym pozwem, na podstawie art. 219 k.p.c. roku połączył je do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą XVII AmC 1453/10.

Rozpoznając sprawę Sad Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany – (...) z siedzibą w K. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług bankowych.

Pozwany posługiwał się w obrocie z konsumentami wzorcem umownym o nazwie „Regulamin świadczenia usługi bankowości internetowej (...) dla posiadaczy rachunków bankowych w (...)”, który zawierał zakwestionowane przez powoda postanowienia o następującej treści:

1. „Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów przez okres, jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności rachunku”.

2. „Bank zastrzega sobie możliwość zmiany wysokości stawek pobieranych prowizji i opłat w trakcie trwania Umowy”.

3. „Zmiana wysokości stawek prowizji i opłat przez Bank nie stanowi zmiany warunków Umowy.”

4. „Bank nie odpowiada za: 1) wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku, (...)”.

W odpowiedziach na pozwy pozwany nie zakwestionował, iż w stosowanym przez niego wzorcu zawarte są powołane w pozwie postanowienia. Nie zaprzeczył także, aby stosował wskazane postanowienia, w związku z czym okoliczność tą należało uznać za przyznaną w oparciu o przepis art. 230 k.p.c.

Wobec nie zakwestionowania wiarygodności wzorców umownych, ani niezgodności kwestionowanych postanowień z treścią postanowień zawartych w Regulaminie należało uznać za udowodnione, iż są one stosowane przez pozwanego.

W tym stanie faktycznym Sad Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Sąd poddał treść przedmiotowych postanowień wzorców umowy ocenie prawnej w kontekście czy mają one charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i w efekcie uznał, iż powództwo jest uzasadnione.

Należy podkreślić, że w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd dokonuje abstrakcyjnej oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych postanowień

umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c. Niedozwolone postanowienia umowne określają przepisy art. 385¹ – 385³ k.c., mające na celu ochronę konsumenta przed niekorzystnymi postanowieniami umowy łączącej go z profesjonalistą.

W myśl art. 385¹ § 1 k.c., za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przytoczonego sformułowania wynika zatem, że możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania zależy od spełnienia następujących przesłanek:

- 1) postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacom;
- 2) ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami;
- 3) ukształtowane we wskazany sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta;
- 4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia.

Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, natomiast brak jednej z nich skutkuje tym, iż Sąd nie dokonuje oceny danego postanowienia pod kątem abuzywności.

Analizując zakwestionowane przez powoda postanowienia w oparciu o w/w kryteria, nie budzi wątpliwości Sądu, że konsumenci generalnie nie mają wpływu na ich treść, a zatem należało uznać, że postanowienia nie są z nimi uzgadniane indywidualnie.

Przedmiotowe postanowienia, w ocenie Sądu nie dotyczą świadczenia głównego wynikającego z umowy. Sąd miał przy tym na względzie, że przedmiotowy wzorzec dotyczy usługi bankowości internetowej świadczonej w ramach umowy rachunku bankowego dla posiadaczy tychże rachunków bankowych. Druga i trzecia klauzula odnoszą się do stawek prowizji i opłat pobieranych przez bank, jednakże zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2004 r. (Sygn. I CK 472/03) obowiązek uiszczenia przez posiadacza rachunku bankowego prowizji i opłat związanych z prowadzeniem rachunku nie stanowią „głównych świadczeń stron”, o których mowa w art. 385¹ § 1 kpc. Posiadacz rachunku zostaje zobowiązany do uiszczania prowizji i opłat za czynności z tytułu świadczonej przez bank usługi bankowości elektronicznej, jednakże czynności te wynikają z usługi związanej z prowadzeniem przez bank rachunku bankowego w ramach umowy rachunku bankowego, zatem takie świadczenia nie mają charakteru świadczeń głównych, a tym samym postanowienia wzorca umowy, określające tego rodzaju świadczenia, podlegają kontroli w trybie art. 385¹ k.c.

Do rozstrzygnięcia pozostała zatem jedynie kwestia, czy zakwestionowane przez powoda

postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi

obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Należy wskazać, że „dobre obyczaje” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Pojęcie „interesów konsumenta” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, mogą tu wejść w grę także inne aspekty: zdrowia konsumenta (i jego bliskich), jego czasu zbędnie traconego, dezorganizacji toku życia, przykrości, zawodu itp. Naruszenie interesów konsumenta wynikające z niedozwolonego postanowienia

musi być rażące, a więc szczególnie doniosłe. Pojęcie „dobrych obyczajów” (w szczególności w stosunkach umownych między profesjonalistą a konsumentem) zdefiniowała judykatura - w orzeczeniu SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, IC Biul. SN 2006, nr 2, s. 86 wskazano, iż za „sprzeczne z dobrymi obyczajami” należy uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta w określonym stosunku umownym.

W świetle powyższego Sąd uznał, że kwestionowane przez powoda klauzule o treści **„Jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub inne, niezależne od Banku, Bank może czasowo ograniczyć dostęp do rachunku za pośrednictwem kanałów przez okres, jakiego wymaga usunięcie przyczyn braku dostępu. W takim wypadku Bank nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe ograniczenia w dostępności rachunku”**. oraz **„Bank nie odpowiada za: 1) wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku, (...).”** stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Sąd zważył, iż pozwany w kontekście przyczyn ograniczenia dostępu do rachunku, za które bank odpowiedzialności nie ponosi oraz przyczyn zaistnienia wad transmisji danych, za które bank nie odpowiada posługuje się bliżej nie określonym pojęciem „przyczyn niezależnych od banku”, co daje mu prawo do dowolnej interpretacji tych okoliczności. Tymczasem Regulamin wydawany jest przez profesjonalistę, który z reguły zainteresowany jest najkorzystniejszym dla siebie ukształtowaniem masowo zawieranych umów.

Istotnym jest przy tym, iż kodeks cywilny w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika posługuje się pojęciem „okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”. Zgodnie z art. 471 kc dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Przedmiotowe postanowienia, w ocenie Sądu, mogą wprowadzać konsumentów w błąd co do zakresu odpowiedzialności pozwanego w związku z interpretacją określenia „przyczyn niezależnych od banku” niejednoznacznego z ustawowym określeniem „okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”.

Sąd stwierdził, iż przykładowo pozwany może zakwalifikować do przyczyn niezależnych od banku działanie osób trzecich, z których pomocą zobowiązanie wykonuje, a które to swym działaniem lub zaniechaniem spowodowały opóźnienia lub nieprawidłowości prowadzące do strat po stronie konsumenta. Jednakże w myśl art. 474 kc dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza. Przepis powyższy stosuje się także w wypadku, gdy zobowiązanie wykonuje przedstawiciel ustawowy dłużnika.

Błędne jest stanowisko pozwanego, który wskazuje, że stwierdzenie, iż bank nie ponosi odpowiedzialności za niezależne od niego okoliczności oddaje jedynie istniejący stan prawny, skoro bowiem bank i tak nie ponosiłby odpowiedzialności z uwagi na treść przepisu art. 31 ustawy z dnia 12 września 2002r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. z 2002r. Nr 169, poz. 1385 ze zm.).

Wskazany przepis art. 31 powołanej ustawy w pkt 3, którego dotyczy konkluzja pozwanego, stanowi jedynie o zobowiązaniu banku świadczącego usługi bankowości elektronicznej w ramach prowadzonego przez bank rachunku bankowego do niezwłocznego poinformowania o odmowie lub braku możliwości wykonania zleconej operacji z przyczyn niezależnych od banku. W ocenie Sądu z uregulowania tego w żaden sposób nie wynika, iż bank nie ponosi odpowiedzialności w przypadku niewykonania zleconej operacji z przyczyn od banku niezależnych. Przedmiotowy przepis ma bowiem na celu wyłącznie nałożenie na bank obowiązku zawiadomienia konsumenta o niewykonaniu zleconej operacji, któremu bank świadczy usługi bankowe na odległość za pośrednictwem elektronicznych urządzeń łączności.

W tej sytuacji podkreślenia po raz wtóry wymaga, że określenie odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika zawiera art. 471 kc, a wszelkie sformułowania wzorca umowy rodzące po stronie konsumenta wątpliwości co do zakresu odpowiedzialności kontrahenta należy uznać za niedozwolone.

Z powyższych względów Sąd przyjął, że wyżej przytoczone zakwestionowane postanowienia są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, gdyż umożliwiają bankowi wyłączenie jego odpowiedzialności wskutek zaistnienia okoliczności podlegających jego dowolnej interpretacji.

Sąd uznał, że kolejna kwestionowana przez powoda klauzula o treści „**Bank zastrzega sobie możliwość zmiany wysokości stawek pobieranych prowizji i opłat w trakcie trwania Umowy.**” również stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Przede wszystkim należy zauważyć, że wymieniona klauzula uprawnia kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy o usługę (...) bez ważnej przyczyny określonej w umowie (art. 385³ pkt 10 kc). Pozwany nie podaje bowiem w Regulaminie, w jakich przypadkach może zmienić wysokość stawek opłat i prowizji, tym samym pozostawiając sobie dowolność w tym zakresie.

W ocenie Sądu wyliczenie przez bank okoliczności, w związku z którymi stawki opłat i prowizji mogą ulec zmianie jest szczególnie istotna z tego względu, iż konsument powinien zostać poinformowany, kiedy taka zmiana może nastąpić, zwłaszcza, że podpisując umowę z bankiem o świadczenie usługi bankowości elektronicznej konsument decyduje się na warunki określone w umowie, mając w szczególności na uwadze warunki finansowe przedstawione przez bank. Sąd nie powinien być on zaskakiwany dowolną, nieuzasadnioną zmianą opłat i prowizji, skoro bank przed podpisaniem umowy proponował mu inne wysokości opłat i prowizji za usługi bankowości internetowej (...).

Dodania wymaga również, iż zakwestionowane postanowienie przewiduje uprawnienie

banku do zmiany czyli także podwyższenia opłat i prowizji po zawarciu umowy o świadczenie usługi bankowości internetowej (...) bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy. Pozwany nie przewidział bowiem w Regulaminie prawa odstąpienia od umowy w przypadku podwyższenia wysokości stawek prowizji i opłat. Pozwany w § 31 Regulaminu uregulował wyłącznie, iż rozwiązanie umowy przez posiadacza może nastąpić w dowolnym momencie z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, co może budzić wątpliwości konsumenta, w jakiej wysokości miałby on uiszczać opłaty i prowizje należne bankowi z tytułu świadczonej przez bank w okresie wypowiedzenia umowy, gdyby nowe stawki, przez konsumenta nieakceptowane wchodziły w życie automatycznie w przypadku zmiany taryfy przez bank.

Z powyższych względów należy uznać, że zakwestionowane postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta.

Sąd uznał, że kwestionowana przez powoda klauzula o treści „**Zmiana wysokości stawek prowizji i opłat przez Bank nie stanowi zmiany warunków Umowy.**” także stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Stosownie do treści art. 30 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych z dnia 12 września 2002 r., do której odwołuje się przedmiotowy regulamin, umowa o usługi bankowości elektronicznej powinna zawierać między innymi postanowienia, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy. Natomiast w myśl art. 3 ust. 2 pkt 7 powołanej ustawy umowa o elektroniczny instrument płatniczy powinna określać w szczególności rodzaj i wysokość opłat i prowizji oraz warunki ich zmian. Zatem rodzaj i wysokość opłat i prowizji stanowi warunek umowy, a tym samym zmiana wysokości opłat i prowizji jest zmianą tego warunku.

Wobec tego zakwestionowane postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, albowiem wprowadza konsumenta w błąd co do znaczenia zmiany stawek prowizji i opłat i mogących wynikać z tego dla konsumenta niekorzystnych konsekwencji, wykorzystując jego słabszą pozycję kontraktową.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że zakwestionowane postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanego w obrocie z konsumentami stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i zakazał ich stosowania na podstawie art. 479⁴² k.p.c.

O wysokości wpisu od pozwu i obciążeniu nim pozwanego na rzecz Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c.

Publikację prawomocnego wyroku na koszt pozwanego zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ k.p.c.

SSO Maria Witkowska